

**Державна установа «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи
та моніторингу наркотиків Міністерства охорони здоров'я України»**

Підрозділ (відділ): відділ комплексної судово-психіатричної експертизи.

Рік: 2022.

Керівник підрозділу: Каніщев Андрій Вячеславович, кандидат медичних наук, в. о. завідувача відділу комплексної судово-психіатричної експертизи.

1. Публікації за поточний рік ¹⁾

всього — 1, в т. ч. за кордоном — 0,
монографії — 0, навчальні посібники — 1,
статті — 0.

¹⁾ Повний бібліографічний список усіх публікацій за поточний рік за ДСТУ додається.

2. Нормативно-методичні документи за поточний рік

методичні рекомендації — 0
інформаційні листи — 0
проекти наказів МОЗ — 0
інструкції — 0
навчальний план і програма курсів інформації та стажування: — 0

3. Наукові досягнення за поточний рік

В ході виконання заключного етапу НДР «Розробити організаційні та методичні підходи до судово-психіатричної експертної оцінки розладів адаптації в учасників бойових дій» (2020–2022 рр., номер держреєстрації 0120U101494), у 2022 р., за результатами комплексного аналізу 159 випадків судово-психіатричної експертизи визначено дискусійні питання та існуючі недоліки у практиці судово-психіатричної експертної оцінки розладів адаптації у військовослужбовців; одержані сучасні дані про клінічні особливості розладів адаптації в учасників бойових дій, виявлені клініко-соціальні характеристики підекспертних з розладами адаптації, які скоїли кримінальні правопорушення, розроблені і науково обґрунтовані методичні та організаційні підходи до проведення судово-психіатричної експертизи

учасникам бойових дій у кримінальному процесі, запропоновані практичні рекомендації щодо профілактики повторних суспільно небезпечних дій в учасників бойових дій із психічними розладами психогенного походження.

Медична ефективність наукового дослідження полягає в обґрунтуванні нових концептуальних підходів щодо діагностики та судово-психіатричної експертної оцінки розладів адаптації в учасників бойових дій, що сприятиме вірному вирішенню експертних питань переважно в умовах амбулаторної судово-психіатричної експертизи, обґрунтованому визначенню можливості диференційованого застосування до них медико-профілактичних заходів, спрямованих на мінімальне обмеження прав пацієнта з максимальною ефективністю запобігання повторних злочинів. Тим самим зменшуватимуться витрати на утримання та лікування учасників бойових дій з психічними розладами, що скоїли злочини, у медичних закладах МОЗ та пенітенціарній системі.

Соціальна ефективність забезпечуватиметься дотриманням вимог законодавства у частині законності та об'єктивності судової експертизи; підвищенням обґрунтованості висновків судово-психіатричної (комплексної судової психолого-психіатричної) експертизи, попередженням порушень прав людини та повторних злочинів. За рахунок цього спостерігатиметься покращення соціально-демографічних та кримінологічних показників країни.

Економічна ефективність полягає у перегляді існуючих підходів до організації судово-психіатричної експертизи, що сприятиме збереженню бюджетних коштів і оптимізації діяльності судово-психіатричної служби, запобігання наслідків (людські втрати, інвалідизація жертв, витрати на утримання і лікування злочинців, проведення вартісних судових експертиз тощо) кримінальних правопорушень, скоєних учасниками бойових дій із розладами адаптації, зменшенні економічних витрат держави.

Науково-педагогічна співпраця:

Національний університет охорони здоров'я України ім. П. Л. Шупика,
кафедра загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології.

Науково-практична співпраця:

КНП «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я» Одеської обласної ради.

4. Консультативно-лікувальна робота (за наявності)

проконсультовано хворих: 0, проліковано: 0

Виконано судово-психіатричних експертиз — 27, серед них 5 — у цивільних справах, 22 — у кримінальних справах (провадженнях).

5. Підвищення кваліфікації співробітників підрозділу (хто, коли, де)

5.1. В Україні:

Ревенок О. А.:

Національний університет охорони здоров'я України ім. П. Л. Шупика, цикли тематичного удосконалення:

1) «Експертна оцінка психічних розладів при онкологічних захворюваннях. Очно-заочний з елементами дистанційного навчання» (24.05.2022–07.06.2022).

ДУ «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків МОЗ України», семінари:

- 1) «Перспективи організації психіатричної допомоги» (08.09.2022).
- 2) «Судово-психіатрична оцінка розладів сексуальної переваги (педофілії)» (21.09.2022).
- 3) «Стандартизація психіатричної допомоги» (13.10.2022).
- 4) «Нові клінічні протоколи щодо надання послуг у сфері психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги» (09.11.2022).
- 5) «Дотримання прав пацієнтів (підопічних) в закладах з надання психіатричної допомоги (установах інституційного догляду)» (30.11.2022).

Науково-практичні конференції:

- 1) «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (25.05.2022–26.05.2022).

Науково-практичні конференції:

- 1) «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (25.05.2022–26.05.2022).

ГО «Асоціація неврологів, психіатрів і наркологів України», майстер-класи:

- 1) «Робота з інтрузивними спогадами та флешбеками» (26.05.2022).
- 2) «Діагностика та терапія ПТСР» (26.05.2022).
- 3) «Що потрібно знати лікар про психологічну травму?» (26.05.2022).

Олійник О. П.:

ДУ «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків МОЗ України», семінари:

- 1) «Перспективи організації психіатричної допомоги» (08.09.2022).
- 2) «Судово-психіатрична оцінка розладів сексуальної переваги (педофілії)» (21.09.2022).

- 3) «Стандартизація психіатричної допомоги» (13.10.2022).
- 4) «Нові клінічні протоколи щодо надання послуг у сфері психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги» (09.11.2022).
- 5) «Дотримання прав пацієнтів (підопічних) в закладах з надання психіатричної допомоги (установах інституційного догляду)» (30.11.2022).

Науково-практичні конференції:

- 1) «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (25.05.2022–26.05.2022).
- 2) «VI науково-практична школа з питань аутизму» (09.06.2022–10.06.2022).

ГО «Асоціація неврологів, психіатрів і наркологів України», семінари:

- 1) «Психічні розлади у дітей та підлітків під час війни в Україні (питання діагностики та терапії)» (29.04.2022).

Шум С. С.:

ДУ «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків МОЗ України», семінари:

- 1) «Судово-психіатрична оцінка розладів сексуальної переваги (педофілії)» (21.09.2022).
- 2) «Стандартизація психіатричної допомоги» (13.10.2022).
- 3) «Нові клінічні протоколи щодо надання послуг у сфері психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги» (09.11.2022).
- 4) «Дотримання прав пацієнтів (підопічних) в закладах з надання психіатричної допомоги (установах інституційного догляду)» (30.11.2022).

Каніщев А. В.:

Національний університет охорони здоров'я України ім. П. Л. Шупика, цикли тематичного удосконалення:

- 1) «Експертна оцінка психічних розладів при онкологічних захворюваннях. Очно-заочний з елементами дистанційного навчання» (24.05.2022–07.06.2022).

ДУ «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків МОЗ України», семінари:

- 1) «Перспективи організації психіатричної допомоги» (08.09.2022).
- 2) «Судово-психіатрична оцінка розладів сексуальної переваги (педофілії)» (21.09.2022).

3) «Дотримання прав пацієнтів (підопічних) в закладах з надання психіатричної допомоги (установах інституційного догляду)» (30.11.2022).

Науково-практичні конференції:

- 1) «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (25.05.2022–26.05.2022).
- 2) «VI науково-практична школа з питань аутизму» (09.06.2022–10.06.2022).

Кригіна Л. О.:

Національний університет охорони здоров'я України ім. П. Л. Шупика, цикли тематичного удосконалення:

- 1) «Медико-правові аспекти обмеженої осудності та дієздатності. Очно-заочний з елементами дистанційного навчання» (23.09.2022–07.10.2022).
- 2) «Експертна оцінка психічних розладів при онкологічних захворюваннях» (15.11.2022–29.11.2022).

ДУ «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків МОЗ України», семінари:

- 1) «Перспективи організації психіатричної допомоги» (08.09.2022).
- 2) «Судово-психіатрична оцінка розладів сексуальної переваги (педофілії)» (21.09.2022).
- 3) «Стандартизація психіатричної допомоги» (13.10.2022).
- 4) «Нові клінічні протоколи щодо надання послуг у сфері психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги» (09.11.2022).
- 5) «Дотримання прав пацієнтів (підопічних) в закладах з надання психіатричної допомоги (установах інституційного догляду)» (30.11.2022).

Радзевілова О. В.:

ДУ «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків МОЗ України», семінари:

- 1) «Судово-психіатрична оцінка розладів сексуальної переваги (педофілії)» (21.09.2022).
- 2) «Дотримання прав пацієнтів (підопічних) в закладах з надання психіатричної допомоги (установах інституційного догляду)» (30.11.2022).

Навчальні курси та тренінги:

- 1) Онлайн-тренінг «Психосоціальний супровід близьких зниклих безвісті осіб та тих, хто перебуває у полоні» (березень 2022 р.).
- 2) Онлайн-курс «Допит дитини: процесуальні та психологічні особливості» (квітень 2022 р.; Всеукраїнський ГЦ «Волонтер», Представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні).

- 3) Онлайн-тренінг «Проведення допиту/опитування дитини в умовах збройного конфлікту та/або воєнного стану» (травень 2022 р.; проєкт за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні).
- 4) Навчальний семінар «КПТ модель консультування для коупінгу з викликами війни» (червень 2022 р., Український інститут КПТ, м. Львів).
- 5) Майстер-клас «Діагностика та терапія ПТСР» (26.05.2022).
Науково-практичні конференції:
 - 1) «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (25.05.2022–26.05.2022).
 - 2) «VI науково-практична школа з питань аутизму» (09.06.2022–10.06.2022).

5.2. За кордоном: —

6. Участь у конференціях, семінарах, нарадах (хто, коли, де)

6.1. В Україні: 9

- 1) **Шум С. С.** «Організаційні та прикладні аспекти судово-психіатричної експертизи потерпілих від воєнних злочинів». Науково-практична конференція «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (м. Київ, 25.05.2022–26.05.2022).
- 2) **Ревенок О. А., Радзевілова О. В.** «Наслідки війни в Україні: судово-психіатричний аспект (дослідження на прикладі судово-психіатричної експертизи учасників війни на Сході України)». Науково-практична конференція «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (м. Київ, 25.05.2022–26.05.2022).
- 3) **Олійник О. П.** «Критерії експертної оцінки стресогенних психічних розладів в учасників бойових дій у кримінальному провадженні». Науково-практична конференція «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (м. Київ, 25.05.2022–26.05.2022).
- 4) **Каніщев А. В.** «Організаційні та клінічні проблеми судово-психіатричної експертизи учасників бойових дій». Науково-практична конференція «Війна і люди: як зберегти психічне здоров'я» (м. Київ, 25.05.2022–26.05.2022).
- 5) **Олійник О., Радзевілова О.** «Діти з розладами нейророзвитку (РАС, РДУГ) як об'єкт судово-психіатричної експертизи». VI науково-практична школа з питань аутизму (м. Київ, 09.06.2022–10.06.2022).
- 6) **Олійник О., Радзевілова О.** «Діти, які постраждали від війни, як об'єкт судово-психіатричної експертизи». VII щорічна науково-практична конференція з міжнародною участю «На межі компетенції психіатрії та неврології» (м. Тернопіль, 08.12.2022).
- 7) **Шум С., Каніщев А.** «Щодо уточнення поняття «судово-експертна діяльність». IV міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу» (м. Київ, 16.12.2022).

- 8) **Олійник О., Радзевілова О.** «Війна в країні як нова реальність для судово-психіатричних досліджень (на прикладі судово-психіатричної експертизи військовослужбовців на сході України)». IV міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу» (м. Київ, 16.12.2022).
- 9) **Ревенок О., Радзевілова О.** «Практика застосування комплексного підходу в кримінальному процесі (комплексна судова психолого-психіатрична експертиза)». IV міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу» (м. Київ, 16.12.2022).

6.2. За кордоном: 0

7. Міжнародні зв'язки —

Співпраця з міжнародними установами (вказати яка саме співпраця, наприклад, гранти, конференції, обмін досвідом чи інші) — .

8. Підготовка кадрів

8.1. Заплановано дисертацій: ²⁾

докторських: 0; кандидатських: 0

8.2. Захищено дисертацій:

докторських: 0; кандидатських: 0

²⁾*Додати перелік з виконавцями:*

В. о. завідувача відділу
кандидат медичних наук

Андрій КАНІЩЕВ

Дата: «27» грудня 2022 р.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

1) Публікації у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та Scopus — 0.
Вкажіть імпакт-фактор журналу.

2) Статті у журналах, що включені до переліку наукових фахових видань України — 0.

Наукові публікації у вітчизняних виданнях: тези — 0.

Тези — 0:

Статті у зарубіжних виданнях — 0

Навчальний посібник — 1:

Психіатрія та наркологія. Інструменти вимірювання залежностей: Навчальний посібник / [В. В. Бурлака, О. В. Виглазова, А. З. Григорян, Г. В. Гук, С. О. Єфименко, Ю. І. Заседа, В. Є. Казаков, *А. В. Каніщев*, О. Д. Кругляченко, В. О. Курило, О. В. Мосейко, Д. М. Сафонов, О. О. Сердюк, А. М. Столяренко, Б. М. Ткач, В. В. Чугунов, О. Ю. Юрченко; За ред. О. О. Сердюка, В. В. Чугунова. — Харків–Запоріжжя, 2022. — 272 с.

Прочитано дві міні-лекції для прокурорів України:

1) Каніщев А. В. «Особливості призначення судово-психіатричної експертизи у кримінальних провадженнях за фактами вчинення сексуального насильства в умовах збройного конфлікту» (Тренінговий центр прокурорів України, 04.10.2022).

2) Каніщев А. В. «Особливості призначення психіатричної експертизи відносно потерпілих у кримінальних провадженнях за фактами вчинення незаконного позбавлення волі та жорстокого поводження в умовах збройного конфлікту» (Тренінговий центр прокурорів України, 22.12.2022).

Проведено 2 тематичних семінари для лікарів — судово-психіатричних експертів та лікарів-психіатрів:

- 1) «Перспективи організації психіатричної допомоги» (08.09.2022).
- 2) «Судово-психіатрична оцінка розладів сексуальної переваги (педофілії)» (21.09.2022).